

1. Prezentarea proiectului de cercetare

Lucrarea dorește să analizeze situația copiilor migranților români rămași acasă în grija unui părinte sau a altui tutore (cu sau fără forme legale). Scopul principal al acestui proiect de cercetare este de a explora modalitățile de adaptare ale elevilor ai căror părinți sunt plecați în străinătate la mediul educațional și la modificările survenite în structura familială ca urmare a procesului de migrație.

Mai precis, mă voi concentra asupra procesului de relaționare al copiilor cu părintele/părinții plecați la muncă în străinătate și cu cei în grija cărora au rămas, dar și asupra provocărilor pe care copii le întâmpină în mediul școlar și a modului în care școala răspunde nevoilor specifice ale elevilor cu părinți migranți.

2. Obiectivele proiectului de cercetare

Prin derularea acestei cercetări, doresc să identific: modalitățile de adaptare ale elevilor ai căror părinți sunt plecați în străinătate la mediul educațional și la modificările survenite în structura familială ca urmare a procesului de migrație și practicile prin care școala răspunde nevoilor specifice ale elevilor cu părinți migranți. În acest ultim caz, sunt interesată de organizarea unor ore/ședințe speciale referitoare la această problemă: cine participă la aceste ședințe (cei în grija cărora au rămas, părinții când sunt în țară, învățătorul/profesorul diriginte - în cazul în care aceste ședințe au loc în cabinetul psihologului) și la inițiativa cui se organizează.

De asemenea, consider necesară o descriere detaliată a deciziei de a pleca la muncă în străinătate, iar pentru acest lucru doresc să abordez subiecte care privesc chiar primele momente în care părintele/părinții au fost nevoiți să transmită decizia copiilor. În acest sens, sunt interesată cu cât timp înaintea plecării au ales să facă cunoscută această decizie, dacă au oferit explicații pentru decizia luată, dar și dacă părinții au ținut cont de părerea copiilor în ceea ce privește viitoare situație la care vor trebui să se adapteze.

Integrarea școlară a acestor copii, după cum am prezentat anterior, poate fi uneori deficitară. În acest sens, intervenția profesorului nu doar în ceea ce-l privește pe respectivul copil, ci și la nivelul întregii clase este esențială. După cum bine știm, o dată cu creșterea vârstei și problemele se accentuează, așa că modul în care atât profesorii cât și cei în grija

căroră au rămas copii abordează problemele întâmpinate trebuie adaptate și în funcție de vârstă.

3. Metodologia cercetării

În vederea examinării modalităților de adaptare ale elevilor în mediul educațional și la noua situație familială, dar și a modurilor în care instituțiile educaționale răspund nevoilor specifice ale acestor copii, intenționez să derulez o cercetare de tip calitativ, utilizând o serie de metode complementare: ancheta pe bază de interviu, focus grup-ul și observația participativă. Metodele de cercetare folosite sunt adecvate vârstei copiilor, lucru care va ajuta la obținerea unor rezultate relevante actualei cercetări.

Menționez faptul că înaintea începerii derulării activităților de cercetare din cadrul unităților de învățământ, voi cere acordul prealabil al părintelui rămas acasă/tutorei legal pentru ca elevii vizați să poată lua parte la interviuri și focus-group-uri. Am luat această decizie deoarece în cazul celor mici – clasele I-IV – tema abordată poate avea efecte nedorite la nivel emoțional.

Observația participativă: doresc să particip la ore de dirigenție, ore la care vor fi abordate teme de interes pentru cercetarea mea (voi vorbi în prealabil cu profesorul dirigență), lucru care mă va face să îi cunosc mai bine pe viitorii subiecți ai interviurilor. Consider acest lucru ca fiind necesar deoarece astfel de subiecți, mai ales în cazul copiilor cu vârste fragede, pot fi destul de sensibile, iar participarea la acele ore mă va ajuta în abordarea problematicilor prevăzute în interviu.

Focus-group: 10 discuții de grup cu personal didactic, mediatori și psihologici școlari. Se va urmări identificarea principalelor diferențe dintre un copil care are un singur părinte plecat, un copil cu ambii părinți plecați și un copil ai cărui părinți au rămas în țară, din perspectiva personalului unităților de învățământ.

Ancheta pe bază de interviu: 30 de interviuri semistructurate cu elevi și profesori.

Universul cercetării: Populația cercetată va fi alcătuită din cadre didactice, psihologi și consilieri școlari, dar și din elevi înscriși în ciclul de învățământ primar, gimnazial și liceal. Consider oportună alegerea copiilor din toate cele trei cicluri de învățământ pentru a putea identifica principalele problemele pe care aceștia le întâmpină în funcție de vârsta pe care o au.

Intenționez să realizez cercetarea de teren în Moldova, regiune care înregistrează rate ridicate de emigrare atât spre Spania, cât și spre Italia, iar în ultima perioadă și spre Marea Britanie și țările nordice. Pentru a realiza o imagine de ansamblu asupra celor petrecute, voi prezenta datele statistice furnizate de către ANPDCA din decembrie 2008, decembrie 2012 și iunie 2015:

	Cu un singur părinte plecat	Cu ambii părinți plecați
Decembrie 2008	53,125	28,795
Decembrie 2012	46,917	22,993
Iunie 2015	50,020	21,319

Pe lângă aceștia, se mai adaugă cei „cu părinte unic susținător plecat”, cei „lipsiți complet de grija părintească” și cei „intrați în sistemul de protecție specială”. Astfel, rezultă că în decembrie 2008 era un total de 92,328, în decembrie 2012, un total de 79,901, iar în iunie 2015, un total de 81,581 de copii ai căror părinți sau tutori legali erau plecați la muncă în străinătate.

Pe baza datelor furnizate de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului, voi alege instituțiile de învățământ în care există un număr semnificativ de copii ai căror părinți au plecat la muncă în străinătate. Prin procesul de selecție a respondenților, respectiv personal didactic (diriginți și psihologi școlari) și elevi, îmi propun să surprind o varietate de cazuri. Voi încerca să discut cu personalul didactic cu vechime diferită în procesul de predare, cu elevi din toate cele trei cicluri de învățământ și care au mediul de rezidență atât în mediul urban, cât și în rural.

4. Bibliografie

1. Chelcea, Septimiu, Metodologia cercetării sociologice: Metode cantitative și calitative, Editura Economic, București, 2007;
2. Dustmann, Christian, Children and return migration, University College London, 2001;
3. Goodman, Norman, Introducere în Sociologie, Editura Lider, București, 1992;
4. Mihăilescu, Ioan, Rolul familiei în dezvoltarea copilului, Editura Cartea Universitară, București, 2004;

5. Sandu, Dumitru, Locuirea temporară în străinătate. Migrația economică a românilor: 1990 – 2006, Fundația Soros, București, 2006;
6. Sandu, Dumitru, Lumile sociale ale migrației românești în străinătate, Fundația Soros, Ianuarie, 2010;
7. Sandu, Dumitru, Efectele migrației: copiii rămași acasă, Fundația Soros, 2007;
8. Sandu, Dumitru, Comunități românești în Spania, Fundația Soros, Februarie, 2009;
9. Popescu, Raluca, Ionescu, Denisa, Școală și comunitate. Model de intervenție în comunitățile cu copii rămași acasă, București, 2011;
10. Fundația Soros, Școală și comunitate, material disponibil la:
<http://www.fundatia.ro/%C8%99coal%C4%83-%C5%9Fi-comunitate>.